

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 «
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 «

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 5 és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A második lemondás után.

Két hét alatt másodszor is felajánlotta Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök lemondását a királynak. A múltkor a képviselőház bizalmatlansági szavazata miatt tette ezt, most pedig azért, mert Andrassy az országgyűlés elnapolása, meg a választói jog reformjára vonatkozó differencia miatt nem akarja támogatni Khuen-Héderváry kormányát. Nehogy tehát az ő személye legyen akadály a király és a nemzet közötti békének, inkább ő kész félre állni az utból.

Ha egy hónappal ezelőtt mutatott volna Andrassy Gyula gróf ilyen hajlandóságot, hogy t. i. a katonai követelések kikapcsolásával is hajlandó vállalni vagy támogatni a kormányt, akkor még nyélbe lehetett volna ütni a dolgot. De most már a király nem hajlandó elejteni miniszterelnökét.

Igy azután nem lesz szó többé az alkotmánypártnak az új kormánypártba leendő beolvadásáról, hanem Khuen-Héderváry megalakítja még e héten pártját az ó-szabadelvűekből, amelybe aztán beléphetnek az alkotmánypártiak (meg amint a miniszterelnök reményli, egyes függetlenségek) egyenkint.

A küzdelem annál hevesebb lesz, eredménye annál bizonytalanabb.

Andrassy és Khuen-Héderváry.

Khuen-Héderváry miniszterelnök ismét Bécsben van, de nemcsak az új bán eskütétele miatt hanem tudvalevőleg azért is, hogy gróf Andrassy Gyula ellene való állásfoglalására hivatkozva, fölajánlja lemondását az uralkodónak. Ertesüléseink szerint a miniszterelnök nem a maga jószántából tette meg ezt a lépést. A mai második lemondást titokban tartott tárgyalások előzték meg Budapesten. E megbeszélések, amelyekről semmiféle jelentést sem adtak ki és egyetlen szót sem árultak el, egy részt Tisza István és Khuen-Héderváry, más részt Tisza és Andrassy, továbbá Andrassy és Kossuth között történtek. A döntő tanácskozás valószínűleg Tisza Istvánnál, vasárnap volt. Itt derült ki visszavonhatatlanul, hogy Andrassy a választói jog kérdésében nem támogatja Khuen-Héderváryt, inkább visszavonul a politikától.

Eltételezve Andrassy állásfoglalásának sze-

mélyi életől, a megegyezés főleg a választójog kérdése miatt hiúsult meg. Az alkotmány-párt vezérének komoly és alapos aggodalmi vannak arra nézve, hogy ez a kormány nem készíthet olyan választói törvényt, amely a magyarság hegemoniáját biztosítja.

Khuen a királynál.

Bécsből táviratozzák: Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök ma reggel rövid ideig tanácskozott Tomasics Miklós dr horvát bánnal, azután fogadta Vértessy Géza államtitkár jelentését. A miniszterelnök háromnegyed 10 órakor elhajtott a Burgba, hogy ő felségénél 10 órakor külön kihallgatáson jelenjék meg.

Evvel a félhivatalos jelentéssel szemben bécsi tudósítónk azt telefonálja, hogy a miniszterelnököt Tomasics eskütétele után egy órakor fogadta a király.

Az új bán eskütétele.

Bécsből táviratozzák Tomasics Miklós dr dr az új horvát bán délből egy órakor tette le az esküt ő felsége kezében. Az eskütételnél Csekonics Endre gróf királyi főasztalnokmester és Hazai Samu honvédelmi miniszter segítettek.

Tomasics délután 4 óra 50 perckor a miniszterelnökkel és a honvédelminiszterrel utazik vissza Budapestre. Ezt megelőzőleg bemutatkozó látogatást tesz Aerenthal gróf külügyminiszternél.

Kossuth felel Hieronyminak.

Ma délelőtt a Kossuth párt tíz tagja arra kérte Kossuth Ferencet, hívjon össze este hat órára értekezletet, hogy alkalmat legyen megfellelni Hieronyminek iglói programbeszédére, illetve az abban foglalt vádakra. Kossuth a kívánságot teljesítette és ezert este hat órakor megtörténik a Kossuth-párt váratlan értekezlete.

Héderváry audienciája.

Héderváry az audienciája után a Magy. Táv. Iroda munkatársát a következő közlésére hatalmazta fel:

— Ő felsége előtt jelentést tettem a tárgyalásokról és előadtam egy Andrassy Tisza-féle kabinet alakítására vonatkozó előterjesztéseimet. Kifejtettem a kabinet előnyeit és hátrányait. Szintén ismerttettem Andrassy programját és kértem a király döntését. Ő tetségét nem nyerte meg Andrassy prozozíciója és felhatalmazott, hogy kabinetemmel tovább is vezessem az ügyeket. Ezután meg tettem a saját javaslataimat a jövőre

nézve, melyeket a király elfogadott. Ezek között volt több főispáni kinevezés is.

Héderváry majd az ujságíróknak a következőket mondta:

— Két tálcán két fejet ajánlottam az uralkodónak, azonban nem választott és kijelentette, hogy semmi oka sincs arra, hogy felmentsen.

Az ujságírók ama kérdésére, hogy a jövőben a kormány hasonló hangon fog beszélni mint eddig, a miniszterelnök kijelentette, hogy *jövőben sokkal keményebb hangon fognak szólni*, mert erre szabad kezük van. Kijelentette a miniszterelnök, hogy most első teendője lesz az új párt alakítást foganatosítani, természetesen a kulissza háborúk leküzdése után, aztán eddig is hirdett programjának minden módon érvényt szerezni.

Andrassy, Kossuth nyilatkozata.

Andrassy Gyula gróf tegnap nyilatkozatot adott ki, melyben kijelenti, hogy ő soha olyan ígéretet nem tett mintha Tisza István-féle kabinettel együttértene és azt támogatná, vagy hogy egy esetleges Andrassy—Kossuth—Tisza koalíció létrehozatalán fáradozna. Ugyanigy nyilatkozott Kossuth Ferenc is.

Nyilatkozat.

Figyelmeztettek, hogy a *«Tiszántul» Békebontás* címen a keresztényszociálista pártalakulásról írván a többek között, azt mondja, hogy *»A mily örömmel látjuk Hallernek és Huszárnak bátor harcait a Bokányiakkal szemben, épp oly fájdalommal látjuk őket felvonulni a néppárt ellen.«* Mivel tartok tőle, hogy mások is vannak abban a tévedésben, hogy a békebontásban nekem szerepet tulajdonítanak, kijelentem, hogy én a keresztényszociálista pártmozgalomban részt nem vettem és nem veszek, attól teljesen távol állok, mert a nagy áldozatokkal és fáradsággal összehozott tábor megbontásában a katolikus közérdekek szükség nélkül felidézett állandó veszedelmét látom. *Haller István* a Kath. Népszófitkára.

Batthyányi Pál visszalépése.

Batthyányi Pál gróf az iglói Justh-párti jelölt tegnap távirati uton jelentette a közpörtnek, hogy a jelöléstől visszalépett, mert semmi reménye sincs.

KOBRAK

cipő - különlegességek
Fuchs Miklósnál,

Nagyvárad, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám.

A Kossuth párt tiltakozása. A Kossuth-párt tegnap értekezletet tartott melyen Kossuth Ferenc elnökölt. Az értekezleten a párt tiltakozását fejezte ki Hieronymi iglói beszéde ellen. Kossuth Ferenc beszédében Hieronyminak vasutakra vonatkozó nyilatkozatát cáfolta meg.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap tartja rendes havi közgyűlését Nagyvárad város törvényhatósága.

A közgyűlés tárgysorozata elég bő s annyi ügyet ölel fel, hogy legalább két napos tárgyalásra van kilátás, még ha hosszabb viták nem lesznek is.

A választások, ha lesznek, szintén sok időt vesznek el. Tegnap késő délutánig még nem érkezett meg a belügyminiszter felhatalmazása a kijelölt választmány összehívására s így választás nem lesz.

Sorra kerülnek a volt miniszterek bucsu levelei és az új miniszterek beköszöntői, amelyeket tudomásvételre ajánl a tanács.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról. 2. A polgármester előterjesztése a kijelölt választmány megalakítása tárgyában. 3. Bátfai Glac Antal volt főispán törvényhatósági bizottsághoz intézett bucsulevele. 4. Az üresedésben levő I-es oszt. rendőrbiztosi állásnak választás utjánai betöltése, s az ezen választás folytán esetleg üresedésbe jövő II oszt. rendőrbiztosi, esetleg irnoki állásnak választás utjánai betöltése. 5. A m. kir. miniszterelnök leirata a m. kir. kormány kinevezése tárgyában. 6. Gróf Apponyi Albert

volt vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter és Darányi Ignác volt földművelésügyi m. kir. miniszter köszönő leirata. 7. Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsága felirata az italmérségi tiszteletben a rendőrhatalóság hatáskörének szélesebb körben való kiterjesztése végett. 8. Az orsz. magyar gazdasági egyesület felirata az élelmi szerek hamisításának megállapítása tárgyában. 9. A tanács előterjesztése a községi polgári fiú és községi polgári leányiskola államosítása tárgyában. 10. A tanács előterjesztése a gyenge tehetségű tanköteles gyermekek számára szükséges elemi iskolák állami uton leendő felállítására tárgyában. 11. A tanács előterjesztése a sinek melletti utcabérkolat megállapítása tárgyában a m. kir. kereskedelemügyi miniszter által intéz-t leiratra. 12. A tanács előterjesztése a Szent László-tér rendezése folytán a Nagyvárad vasut r.-társaság által a Szent László-téren tervezett vágányok tárgyában. 13. A tanács előterjesztése a villamosmű reformja s annak folytán szükséges szabályrendelet módosítása tárgyában. 14. A tanács előterjesztése Beöthy Ödön utca s Vitéz-utca csatornázása és a Beöthy Ödön utca alsó rész gyalog járójának asphalt burkolása tárgyában Weisz Lajos tb. tag által beadott indítványra. 15. Rádl Ödön és társai thb. tagok által a múzeumok és könyvtárak országos szövetségének 1911-ik évben tartandó kongresszusa meghívása tárgyában beadott indítványra vonatkozó tanácsi előterjesztés. 16. A tanács jelentése dr. Moskovits József és társai thb. tagok által Vásárcaarnok építése iránt beadott indítványra. 17. A tanács előterjesztése Gyár-utca szabályozási vonalának megállapítása iránt. 18. A tanács előterjesztése Bethlen-utca szabályozási vonalának megállapítása iránt. 19. A tanács előterjesztése tűzoltói felszerelés és a tűzoltóság részére automobil fecskendő beszerzése tárgyában. 20. A tanács jelentése a jég-szükséglet biztosítása ügyében tett intézkedéseiről. 21. A tanács előterjesztése Szűcs Géza városi főszámvevő személyi pótlék iránti kérelmére. 22. A tanács előterjesztése Sztarill János árvaszéki ülnök személyi pótlék iránti kérelmére. 23. A tanács előterjesztése Klemens Péter

számtiszt személyi pótlék iránti kérelmére. 24. A tanács mint állandó választmány javaslata a napdíjasok és gépirónók lakbér megszállása tárgyában. 25. Ugyanannak javaslata a havidíjasok lakbéremelése iránt beadott kérvénye tárgyában. 26. Ugyanannak előterjesztése az adóbecsüsök lakbéremelése iránt beadott kérvénye tárgyában. 27. Ugyanannak előterjesztése Maszlay Károlyné kegydíj iránt beadott kérvénye tárgyában. 28. A tanács mint állandó választmány előterjesztése az Aura Eáther gyár csatornaépítésénél előlegezett összeg visszautalása iránt. 29. A tanács mint állandó választmány előterjesztése Gyémánt Jenő és társai kérvénye alapján a Pável-utcai csatornázására előlegezett összeg visszautalása iránt. 30. Tanács mint állandó választmány javaslata a Bihar megyei Ipar és Terményhitelbank kártalanítási ügyében. (3-ad ízben van kitűzve) 31. Tanács mint állandó választmány javaslata Kucs-más Péternek a külvárosi óvodával szemben levő 328 négyszögméter telek átengedése iránt. 32. A tanács előterjesztése Mikszáth Kálmán műveinek megvásárlása tárgyában. 33. Tanács mint állandó választmány Reich Sándor és ne-jének a sertésvásártéri italmérségi helyiség bérletére megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 34. A tanács mint állandó választmány a Royal-kávéház bérletére megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 35. A tanács előterjesztése Deák Pál által bérelt föld-bérletének özv. Schlesinger Ignácra leendő átruházása és az átruházási szerződés jóváhagyása tárgyában. 36. A tanács Szabó János és neje által köztér vételi ügyében hozott tanácsi határozat ellen beadott felebbezését beterjeszti. 37. A tanács előterjesztése Spira Mór kézizálog kölcsönüzlete engedélyezése tárgyában. 38. Elő- leg iránti kérelem. 39-40. Szabadságidő iránti kérelem. Erről a törvényhatósági bizo tság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatra nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1910. február 7.

Borde Ferenc, főjegyző.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Aida.

Opera 4 felvonásban. Irta: Verdi József.

Verdi legremekebb operájának első szírehozatala nagy világtörténeti eseménnyel kapcsolódik össze. 1871-ben a Szezi csatorna megnyitásának ünnepére írta azt a legnépszerűbb operaköltő, még pedig az egyiptomi kedive, Izmael pasa megrendelésére. Nyolcvan ezer frankot kapott a munkájáért, mellyel aránylag rövid idő alatt, pár hónap elteltével teljesen elkészült. Alig kapott még zeneszerző ekkora honoráriumot egy munkáért, de mert azóta mai napig minden opera-sziapadnak parádés darabja s az egész világon állandóan műsoron van, a honorárium tiszteresét is megkereste vele az aggmester, illetőleg sajnos, már csak az örökösei.

Verdi operái rendkívüli dallamgazdagságuk miatt hatvan év óta a legnépszerűbbek a világon s első munkái a legélesebb ellentétben állanak a német zeneóriás, Wagner egy időben készült operáival. Sokáig küzdött Verdi a wagneri hatások ellen, védekezésében erőt merített a kifogyhatatlan gazdagságú olasz népzeneből, de már az Álarcos bálban sem tudott előlük menekülni, míg az Aidában már feltűnően nagy Wagner befolyása.

Igazságtalanul volna azonban Verdit Wagner utánzásával vádolni. Wagner előtte csak forrás, melyből épp úgy merít, mint saját inventiójából, az olasz népzeneből s a sajátos keleti motívumokból, melyek átszövik az operát.

Rövid nyitány előzi meg a dalművet, mely Aida motívumának variálásából áll. A cselekmény Egyiptomban játszódik, a faraók korában. Radames (Mihályi) gyönyörű áriájával kezdődik az első felvonás, egyedüli vágya, hogy ő vezethesse a sereget a betört etiopidiak ellen és a győztes vezérnek járó koszorút a szép rabzsolgató, Aida (Károlyi) lábához tehesse. A főpap (Hunyady) kijelenti a király (Pápay) előtt, hogy az istennő választása Radamesre esett s így ő lesz a vezér, akit Aidán kívül a király leánya, Amneris (Zsigmondy) is szeret s átnyújtja neki a szentelt zászlót.

A második felvonás első jelenetében Amneris megtudja, hogy saját rabnője a vetélytársa. Hatalmas diadalmenetben tér vissza a győztes hadvezér. Foglyai közt van Amonasro, Aida atyja is, ki az etiopok királya, de ezt az egyiptomiak nem tudják, azt hiszik, hogy az ellenséges király elesett a harcban. Radames győzelme jutalmul a foglyok szabadon bocsátását kéri, de a király ráadásul a leánya kezét is odaadja neki s utódjává teszi.

A harmadik felvonás a híres nilus-parti jelenet Isis temploma mellett. Amonasro és leánya Aida tuszkoként visszamaradtak s a szerencsen király tábirja leányát, hogy tudja meg Radamestől, kit bizonyára ide vezet a szerelme, az egyiptomi hadsereg állását, mert az etiop hadsereg ismét harcra készen áll. Amonasro elrejtőzik, Aida és Radam-s csodaszép kettőse után a megittasult vezér elárulja a hadi titkot, melyet Amonasron kívül Amneris is kibaltogott. Amonasro és Aida elmenekülnek, Radames fogságba kerül.

A negyedik felvonásban Amneris meg akarja menteni Radamest, aki szabadságot, szerelmet, mindent visszautasít s megadással várja sorsát, a halálos ítéletet. A színhely megváltozik a két részre osztott színpad felső része a templomot, alsó része a földalatti sirboltott ábrázolja, hol Radamesnek meg kell halnia. Aida észrevétlenül belopózott a sirboltba s Radames karjai közt hal meg, mialatt fent a papok gyászszertartása közben Amneris hullatja könnyeit a sirra.

Lehetetlen volna a darab összes zenei szépségeit elsorolni. Legszebbek az első felvonásban Radames és Aida áriája, a papnők kara s a finále; a másodikban a győzelmi ének és a bevonulási induló, Amonasro könyörgése s az ezt követő nagy ensemblé; a harmadikban Aida románca s a nilusparti duett, végre a negyedikben a remek Amneris-duett, a papok földalatti éneke és a végső duettje Aidának és Radamesnek.

Nagyváradon most került először szíre Aida, egyáltalán nem sok vidéki színpadon adták még elő. Nemcsak a szólásszerepek nehézsége okozza ezt, hanem különösen a kiállítási nagyszírsége. Mi is aggódva mentünk a színházba, mert még éneken emlékeztetünk van a mut nyáron B-rióban végigévezett Aida előadás, melyet a császári pár jelenlétében a török követek tiszteletére rendeztek. A második felvonás diadalmenetében sok száz ember vett részt, a színpadon külön zenekar játszott, a díszletek a legpompásabbak és teljesen korszerűk voltak. Persze ilyesmit lehetetlen a mi színházunktól követelni.

Polatsek betörői a rendőrségen.

A Polatsek-féle betörés elkövetői most már mindnyájan a rendőrség kezében vannak. Vasárnap és hétfő tulajdonképpen a tettesek összehordásával telt el. Kiballgatásra csak tegnap került sor.

A legújabb dolgokról tudósításunk a következő:

A bárándi temető.

A Bakonszegi istállójából ellopott ékszerek keresését tegnap folytatták a detektívek. Bakonszegi a detektívek vallatására tagadott mindent előbb, azonban mikor Mester Lajos rávallott, beismerte mindent. Előbb még azt is tagadta, hogy Mesterrel találkozott volna, Mester azonban biztatni kezdte:

— Sohse tagadj. Én már megvallottam ugyanis mindent. Bakonszegi erre beismerte, hogy az ékszereket tényleg ő ásta ki az istállóból és vitte ki a temetőbe, ahol azokat egy vasfazékba rakva elásta. Az ékszereket tényleg meg is találták.

A megtalált ékszerek mintegy 6000 koronát érnek. Polatsek ennyire becsüli az ékszereket, míg Mester azt állítja, hogy ez az ékszer a lopott ékszerek felét teszi ki, hogy pedig nyomatékot adjon szavának szinte sértődötten mondta:

— Na már csak nem vagyok olyan bolond, hogy a fiatalabbnak többet adjak. Hiszen olyan testvériesen osztozkodtunk, hogy még a köves gyűrűknél is mindég egy piros egy zöld köves gyűrűt kapott mindenikünk.

A páris-utcai büntánya.

A Mester Lajosnak jutott ékszerek egyrésze megkerült. A másik része még mindég nyomaték tárgyát képezte.

A tegnapi opera-előadással teljes mértékben meg lehetünk elégedve. A zenekart persze a leglelkesebb karmester, amilyen Kovács Mihály, sem kétszerezheti meg, de óriási szorgalommal és fáradtsággal elérheti, hogy fegyelmekkel, pontosan működik, a zenei szépségeket kellőképpen érvényre juttatja és pontos, alkalmazkodó kísérettel szolgál az énekeseknek. Külön kell megdicsérnünk a karmestert az énekkárnak, amelynek ebben a dalműben nagy és fontos szerepe van, kitűnő betanítással. Az ő érdeme, hogy a nagy együttesek, a második felvonásbeli szép női kar s a papok nehéz kardala sikert és általános tetszést arattak.

A címszerepet, a szerelmes szerecsen rab-szolganőt Károlyi Leona urnő énekelte. Már külső megjelenésével is nagy hatást ért el, játéka és éneke pedig megérintették előtünk a forróvérű leány ha áios szerelmét. Csekély indisposíciója csakhamar elmúlt s teljes lényében ragyogtatta hatalmas organumát. Károlyi Leona minden új operaszerepében feltétlen művészi alakítást nyújt és mindig maradandó nagy sikert ér el.

Mihályi Ernőről most sem irhatunk mást mint minden komoly szerepben való föllépése alkalmával, hogy tudniuk éneke tökéletes, hangja csöngő és fáradhatatlan, játéka színes és stilszerű volt. Károlyi Leonával együtt folytonosan tepsolta őt a közönség s a nilusparti jelenet után nyolcszor kellett a lámpák előtt megjelenniök. A mozgalmas, változatos és gondos rendezés szintén a Mihályi érdeme, aki minden operaelőadáson emberfeletti munkát

A vallatások során kiderült, hogy a lopott ékszerek hiányzó része Nagyváradon van Páris-utcán. Itt Meleg Juliánánál lakott id. Mester Rózi orfeumi énekesnő. A detektívek megjelentek Meleg Juliánna lakásán s vallatásra fogták Meleg Juliát Mester Rózsival egyetemben. Melegék tagadtak mindent, azonban, amikor Gaál rájuk vallott beismerték, hogy az ékszereket ők egy gödörbe ásták el, ahol meg is találták. Melegék vallomása szerint az ékszereket ők Mester Lajostól kapták. A detektívek Melegéket letartóztatták.

Gaál Imre ékszerei.

Tegnapi számunkban azt írtuk, hogy a rendőrség Gaál Imrét tartóztatta le. E hirt most módosítjuk, amennyiben Gaál Imrét tegnap tartóztatta csak le a budapesti rendőrség. Gaál Imre igen óvatosan járt el és úgy látszik már nem első dolga volt a Polatsek-féle betörés. Két lakást bérelt és pedig Budapesten és Kecskeméten. A budapesti rendőrség Gaál Imrét feleségétől letartóztatta, azonban a lopott ékszerekből csak egy pár darabot találtak meg náluk. A letartóztatott házaspár után Vass Károly és Bott György detektívek tegnap Budapestre utaztak.

Hogy történt a betörés?

Eleméry Ferenc tb. főkapitány tegnap arra nézve hallgatta ki Mester Lajost, hogy hogyan követték el a betörést. Mester Lajos a betörést a következőképpen mondja el:

— A betörés napján a Szent László-téren a Kis-hid mellett beszéltek meg, hogy Nagyváradon ki fosztunk egy ékszer üzletet. Az nap végig is jártuk a várost és legalkalmasabbnak találtuk a Boros I. ékszer üzletét a Rákóczi-uton. Mikor azonban jól körülnéztük az üzletet akkor vettük észre, hogy a rollón ellen-

végez, a karmesternek jobb keze s az énekes személyzet lelkesítője.

Amneris drámai mezzoszoprán szerep s mint ilyen, természetesen Tóth Eleknek kellett volna énekelnie. Ahelyett, miután kitűnő hangu operettszübbretünk van, Zsigmondy Anna, neki osztották ki a szerepet. Természetesen így a bosszuálló, féltékeny királyleány elsősorban nagyon bájos volt, aki a nagy szorgalommal, pontosan betanult nehéz szerepét végtelen kedvesen csicseregte el. Zsigmondy kellemes szép hangjában, izléses, szép énekében mindig nagyon szívesen gyönyörködünk, még akkor is, ha operettáriák helyett nagy erőt igénylő drámai énekpartikat ad elő. Legalább meggyőződhetünk hangjának értékéről s nagyfokú muzikalitásáról.

Amonasro szerepében Asszonyi László igen szépen énekel, szerepét jól tudta s nagyon sikerült maszkja volt. Őt is sokat tepsolták. Pápay és Hunyady basszistákként szerepeltek a király s a főpap szerepében, mindketten nagyon tetszetek. A papnő szolámát a színpalak mögött Tisza Karola énekelte igen csinosan, sőt Gózon is gyarapította opera repertoárját egy hirnők pár szavas szerepével.

Mihályi ezermester, csak az a kár, hogy festeni nem tud, bizonyára szebb és megfelelőbb díszletekkel lepte volna meg a közönséget, mint amilyeneket láttunk. Ez azonban nem nagy baj, örülünk, hogy ismét ilyen szép sikerű operaelőadásba volt részünk s reméljük, hogy a közönség érdeklődése állandóan műsoron tartja majd Aidát. Vagy talán ez nem olyan jó darab, mint a Tatárjárás? **Dr. K. J.**

őrzési nyílás van, melyen a rendőr állandóan benéz. Ha a nyílást eltakarjuk, vagy a villanyt eloltjuk úgy az feltűnő lesz, ha pedig égve marad a lámpa, a rendőr meglát bennünket. Más üzlet után kellett tehát néznünk. Akkor találtuk meg Polatsek üzletét. Este a kapu ajtaját álkulcsccsal kinyitottuk, aztán én feltasztottam Gaál Istvánt a csatornán a háztetőre, mikor már Gaál fent volt én is utána másztam, azonban a csatorna nem birt meg és én vissza estem a földre. Nagy robajt okozott az esés és e miatt egy negyedórát kellett várakozni, nehogy észre vegyenek. Mikor csendes volt minden újra kezdtük a munkát. Bejutottunk a pádlásra, ahol cigarettára gyujtottunk. Itt találtunk egy vas kapcsot, melynek segítségével kezdtem feszíteni az üzlet feletti gerendát. Ez nem sikerült. Ekkor egy kisebb gerendát törtünk ki s azzal folytattuk a tető át-törését.

Bent az üzletben könnyű dolgunk volt, két óráig dolgoztunk bent, aztán álkulcs segítségével más uton távoztunk. Gaál Imrénél egy pléh vágóolló egy kés és egy revolver is volt. Előzőleg úgy állapotunk meg, hogy ha valaki megzavar bennünket le fogjuk szurni. Nem zavart meg senki, mert mikor egy egy nagyobb zajt csaptunk utána egy negyed óráig vártunk. Munkánk közben egyszer egy rendőr is járt arra ez alatt a lehető legnagyobb csendben voltunk. Az ékszerekkel a hegyre mentünk és ott osztozkodtunk.

Mester nem akar enni.

Mester Lajos, aki tulajdonképpen értelmi szerzője az egész dolognak, hatalmas természetű erős ember. Tulságosan rövidlátó és emiatt erősen nagyító szemüveget visel. A kudarc roppant megtörte, azonban legjobban fáj neki az, hogy testvérét, Mester Rózsit és unokatestvérét id. Mester Rózsit szintén letartóztatta a rendőrség. Tegnap követelte, hogy bocsássák szabadon a testvéreit, amit természetesen nem teljesítettek. Erre Mester kijelentette, hogy addig egy falat táplálékot sem vesz magához, amíg kérését nem teljesítik. A tegnapi nap folyamán már nem evet semmit sem és mindenáron öngyilkos akar lenni.

A kiballgatás tovább tart és most már az fogja fölteladatát képezni a rendőrségnek, hogy a Gaálnak jutott ékszereket előkerítse.

A Belvárosi takarékpénztár közgyűlése.

A nagyváradai pénzüpiacnak ma már egyik igen számottevő tényezője a Belvárosi Takarékpénztár, amely negyedik évi rendes közgyűlést tegnap tartotta meg a részvényesek kiváló érdeklődése mellett. A múlt évben fel-emelt részvénytőke csak az üzleti év utolsó negyedében folyt be s így az intézet természetesen az előbbeni alaptőkének megfelelő eredményt produkálta. Kedvező sulylyal esik a mérlegre, — még ha szószerint vesszük is, — hogy az intézet ma már a város egyik legforgalmasabb helyén van, minek folytán a társadalom minden rétege által könnyen megközelíthető. A közönség osztatlan bizalmának feltétlen jele, hogy a betétforgalom az előző évekhez képest háromszorosa, az intézet tartalékalapja pedig huszonháromezeröttszáz koronára emelkedett, amely körülmények első sorban a reális alapokat mindig szem előtt tartó igazgatóságnak és főképen a Grósz Sándor vezérigazgató kiváló képzettségének

és odaadó lelkes munkásságának tulajdoníthatók.

A közgyűlést Nadánvi Károly intézeti elnök akadályoztatása folytán Csák Máté igazgatósági elnök vezet e. Jelen voltak:

Dr Adorján Emil, dr Ágoston Péter, dr Bárdos Imre, Bleyer József, Balogh János, Bumbera István, Balogh Károly, Csák Máté, dr Erdős Adolf, ifj. Erdős Albert, Fröhlich János, Grosz Dezső, Grosz Sándor, Hann Lajos, Hann Kálmán, Hirsch Eduárd, dr Halász Márton, Havasy Zsigmond, Hegedüs Nándor, dr Kassay Kálmán, dr Kurländer Ede, Lukács Artur, Lukács Nándor, Máthé István, Marton Manó, Mathéser Sámuel, Molnár Lajos, Mózes Imre, dr Olasz Béla, Petry Gyula, Petry János, Reményi Vilmos, Reich Antal, Reich Sándor, Schwartz Farkas, Sternberg Salamon, Schreier Zsigmond, dr Szeghalmi Sándor, Szűts Izsó, Udvarhelyi Béla, Ungerleider Mór, dr Váradi Ödön, dr Váli Péter, dr Weimann Jenő, ifj. Weisz József, Wermes Ábrahám, Zách János.

Csák Máté emelkedett hangú beszéddel nyitja meg a gyűlést, amelynek jegyzőkönyvét dr Váradi Ödön intézeti ügyész vezeti s dr Kassay Kálmán és dr Váli Péter részvényesek hitelesítik.

Ezután Grósz Sándor vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését és ennek kapcsán a zárszámadást, amelyet a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vett. A zárszámadásból különösen kiemeli a váltó tárcát, amely (1.152,796 09 K) egymillióegyszázötvenkétezerhatszázkilencvenhat korona 09 fillére, a folyószámlát, amely (308,482 K 18 f.) háromszáznyolcezerhatszáznyolcvankét korona 18 fillére, a takarékos és folyószámla betét egyenlegét, mely (686,700 66 K) hatszáznyolcvanhatezerhatszáz korona 66 fillére és a tartalékalapot, amely (235000) koronára emelkedett. Az évi tisztanyereség (25336 72 K) huszonegyezerháromszázharminchat korona 72 fillér, amelynek felosztására az igazgatóság és felügyelő-bizottság egybehangzó határozata folytán a következő javaslatot terjesztette a közgyűlés elé:

1. O-ztalékra 200,000 korona után 5 százalékos 10000 K 2 Kamatmegterítés az újonnan kibocsátott részvények után 7324 K 36 f. 3. Tartalékalapra 2530 K. 4. Igazgatóság jutalékára 2000 K. 5. Felügyelő bizottság jutalékára 800 K. 6. Vezérigazgató jutalékára 700 K. 7. Tisztviselők jutalmazására 1000 K. 8. Leltár leírás 898 K 07 f. 9. Jótékony célra 84 K 29 f.

A közgyűlés úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság jelentését, valamint a felosztási tervet egyhangúlag tudomásul vette s a felmentvényt megadta.

A felügyelő bizottság jagjaiul ismét a régiak választattak meg, az igazgató tanácsot pedig a bővebb új tagokkal egészítették ki: Barta Béla (Mezőtelegd), dr Grósz, Samu, Kepes Jenő, Schön Hermann, dr Zigre Miklós, dr Sarkadi Sándor, Schwarcz Jakab Bleyer Manó, Bleyer Ferenc, dr Bleyer Endre dr Fehér Márton.

UJDONSÁGOK.

Glac Antal búcsuja a város törvényhatóságától.

Glac Antal volt főispán tegnap elbúcszott Nagyvárad város törvényhatóságától is, a következő levélben.

Nagyvárad város tekintetes Törvényhatósági Bizottsága!

Ó Felsőge apostoli királyunk, a politikai viszonyok változása következtében benyújtott lemondásom folytán, főispáni állásomtól legkegyelmesebben felmentvén, a midőn a tekintetes Törvényhatóságtól, kegyes támogatásait köszönetet mondva, búcsút veszek,

legmélyebb tisztelem és ragaszkodásom kifejezése mellett kérem, kegyeskedjenek engem szíves jóindulatu emlékezetükben megtartani.

Nagyvárad, 1910. február 7.

Teljes tisztelettel

Glac Antal.

Glac Antal búcsulevelét a csütörtöki közgyűlésen terjeszti a tanács a törvényhatóság elé.

Ez alkalmat felhasználja a törvényhatóság, hogy méltó módon fejezze ki háláját, ragaszkodását és tiszteletét Glac Antal személye iránt.

Az előzetes megbeszéléshez képest a Városi Kör tegnap megállapodásra jutott az ünnepi aktusra nézve.

A közgyűlésen mindjárt a harmadik tárgynak terjeszti elő a tanács a búcsulevelet s ennek kapcsán Rimler Károly polgármester rámutat Glac Antal tevékeny működésére s indítványozza, hogy három tagu küldöttség hívja meg a volt főispánt a közgyűlésre.

Glac Antalt ezután a Városi Kör nevében Hoványi Géza üdvözlí s méltatja a közügyekben és társadalmi téren kifejtett munkásságát. Indítványozza, hogy érdemeit a törvényhatóság jegyzőkönyvébe iktassa s arcképét a székház számára festesse meg.

Dr Adorján Emil szólal fel ezután s a függetlenségi párt nevében hozzájárul az indítványhoz.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Glac Antal főispán lemondásának elfogadásáról tegnap értesítette hivatalosan Nagyvárad városát gróf Khuen-Héderváry Károly belügyminiszter.

* **Hamvazó szerda.** A vigásznak, a farsangi zajnak vége s elérkezett a bünbánat, a magabaszállás ideje a nagybőjt: a Megváltó kinszenvedésének szentelt időszak. A magabaszállt keresztény hívő a feltűnő diszétől megfosztott templom boltívei alatt térdre borulva fohászkodik a Magasságbelihez. Az Ur szolgálja hamut hint a hívők fejére, figyelmeztetvén, hogy porból lettünk s porrá leszünk; — minden mulandó csak lelkünk örök s annak boldogságára kell munkálkodnunk. Hamvazó szerda alkalmából ma délelőlt az összes templomokban hamvazás lesz: a hívők homlokára a szentelt hamuval keresztet jelez a pap. A szokásos nagybőjti beszédek a következő sorrendben tartatnak meg: ma és minden szerdán az olasz plebánia templomban, minden csütörtökön a v. velencei plebánia templomban és minden pénteken a Szent László-templomban, mindég délután 3 órakor.

* **Választások a városnál.** Ha a belügyminiszter megadja a felhatalmazást Rimler Károly polgármesternek arra, hogy a kijelölt választmányt összehívassa és azon elnökölhessen, akkor megtartják holnap csütörtökön a városi közgyűlést az I. oszt., esetleg II. osztályú rendőrbiztosi és irnoki állások betöltésére a választásokat. Az I. osztályú rendőrbiztosi állásnál erős küzdelem lesz a két pályázó: Kemény Ignác és Horváth Géza rendőrbiztosok között. Horváth Géza pár évvel régebben szolgálja a várost, míg Kemény Ignác sok oldalú buzgó tevékenységével nyerte meg a törvényhatósági bizottsági tagoknak és felebbvalóinak bizalmát s megválasztásával nagy szorgalmát és odaadását akarják honorálni. — A II. oszt. rendőrbiztosi állás elnyerésére Bodó

Lászlónak és Vadász Józsefnek van legtöbb kilátása. Bodó Lászlót magasabb képzettsége ajánlja s megválasztásával a rendőrség jórót nyerne. Vadász József a cselédügy osztályt vezeti jelenleg is mint tb. biztos s megfelelő erőnek bizonyult. Igen erős pártja van Szűcs János vámmellenőrnek is. — Igen sokan pályáznak az irnoki állásra, akik közül magasabb képzettségével kiválik Ludvig József, aki már hosszú évek óta fogalmazói teendőket végez s a legutóbbi fogalmazói választásnál már 38 szavazatot kapott. Ifj. Molnár István már 11 éve szolgálja Nagyvárad városát s buzgó, tevékeny működésével felebbvalói megelégedését érdemelte ki. Megválasztása hosszú idei becsületes munka elismerése lenne. Magyary Ferenc szintén régebb idő óta szolgálja megelégedésre a várost, éppen úgy, mint Homolcsák Antal. A törvényhatóság tagjainak van alkalmuk választani a pályázók közül, csak a kijelölt választmány megtarthassa az ülését.

* **A katolikus kör vetítőestélye.** Zsufolásig megtelt tegnap közönséggel a kath. kör nagyterme abból az alkalomból, hogy Versailles került bemutatásra. S várakozásában a közönség nem is csalódott. Pompás színek képek varázsolták a közönség elé Versailles ragyogó szépségeit s a képekhez dr Némethy Gyula theologiai tanár adott rendkívül érdekesítő, alapos és tanulságos magyarázatot. A közönség valóban tanult és élvezett Némethy előadása alatt s végül az előadót lelkesen megtapsolta. Befejezésül Géczy Lajos ny. püspökségi főtitkár adta elő zongorán Alliquander Kálmán hegedűkísérete mellett »Szepesi keringőt«, mely a múlt nyáron tartott szépségi kongresszuson általános tetszést aratott. Ugy a keringő, mint Géczynek egyéb előadott szerzeményei, kurucdalai a kitűnő előadásban általános tetszést aratott. Az előadás, mely az eddigi sorozatnak legkiemelkedőbb estéje volt, megjelent a kör elnöke báró Gerliczy Ferenc is feleségével, Fejérváry Gizella bárónővel együtt. Jövő kenden ismét dr Némethy Gyula fog előadást tartani, ezuttal Rafael festészetéről.

* **A szabadgondolkodók elnöke lemondott.** Székely Aladár dr királyi ügyész, a Szabadgondolkodók Egyesületének elnöke levelet intézett az egyesülethez, amelyben bejelentette elnöki tiszteréről való lemondását. Elhárítását azzal okolta meg, hogy e tisztség megtartásával nem akar fegyvert adni az agitáció kezébe, amely édesatyja Székely Ferenc dr igazságügyminiszter ellen megindult.

* **Megtámadott honvéd.** Tegnap este a Nemzeti kávéház előtt Sulyok Mihály rovott multu kőműves segéd Kepes Jenő és Sarkadi Gyula társaságában utját állotta Fekete Lajos honvédnek. Amint a honvéd ki akart előle térni, az egyik a fejről leütötte sapkáját s midőn érte a földre hajolt, a másik hátulról, a harmadik, akiben Sulyok Mihályra ismert pedig kezében levő bottal teljes erejéből az arcába vágott, úgy hogy Fekete Lajos eszméletét veszítette. A rendőrség Sulyok Mihályt lezáratta s ellen az eljárást folyamatba tette.

* **Halálozás Öv. Papp Istvánné szül.** Antal Veronka, eleve 65 évében elhunyt. Temetése ma, február 9-én, szerdán délután 3 órakor lesz a P. cze-utca 44. sz. háztól.

* **Bérkocsis háboru a Sas előtt.** Szakács Jenő bérkocsis tulajdonos Gonda Zsigmond Bérkocsis tulajdonos ellen következő panaszt tette a rendőrség. Folyó hó 6 án reggel fél 4 órakor a Sas előtt a Kossuth-utcában várták a táncestélyről érkező vendégeket a bérkocsis

tulajdonosok. Várakozás közben Gonda Zsigmond és Perjési János összeverekedtek. Gonda Zsigmond, amint meglátta Szakács Jenőt a közelben állani, hozzá ugrott és Szakács állítása szerint bántalmazni akarta. Szakács erre az utca tulsó oldalán álló kocsihoz sietett, hogy védelmére az ostorát elővegye. Amíg Szakács a kocsijához sietett, addig Gonda forgópisztolyt vett elő és Szakács után lőtt. Gonda Zsigmond ellen, akit a főkapitány már határozatilag is figyelmeztetett, hogy társaival és a közönséggel békés és rendes magaviseletet tanúsítson, a rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* **Egy nagyváradai vendéglős találománya** A napokban érkezett le a m. kir. szabadalmi hivatal leírata városunk egyik derék, nagyrabcsúlt polgárához, *Bors János* előnyben ismert, jónévű vendéglőshöz, melyben tudatja vele, hogy az általa szerkesztett s ugy a nagyközönség, mint a vendéglők és kávéházak részére igen praktikus *dugó kiemelőt* a közhasználat érdekében igen szükséges találmánynak minősíti s reá a szabadalmi jogot engedélyezi. Ez alkalomból nem mulaszthatjuk el városunk ezen derék polgárának őszinte elismerésünket kifejezni, hogy ugy a közönség, mint a magyar ipar érdekében kifejtett tevékenységét méltányoljuk. Hisszük, hogy ezen igen hasznos munka, amely nemsokára forgalomba kerül, a nagyközönség részéről is a legjobb fogadtatásban részesül s a közönség *Bors Jánost* minden tekintetben támogatni fogja. Ezen támogatást Bors János már annál is inkább megérdemli, mivel kitűnő *Körös-parti vendéglőjében* állandóan a legszolgálatkészségesebben áll a közönség rendelkezésére izletes ételleivel, valamint tisztán kezelt bel- és külföldi italaival.

* **Vásárfelügyelők alkalmazása.** Nagyvárad város tanácsa a piaci mezőgazdasági termények és élelmi cikkek ellenőrzése és meghamisításának meggátálása céljából vásárfelügyelőket akar alkalmazni. A városi főszámvevő jelentése szerint ilyen felügyelők ideiglenes alkalmazására 1460 korona fedezet van, azonban a vásár felügyelői kar végleges szervezethiányában javaslatot nem tehet.

* **Beleugrott a Körözsbé.** Ordódi Jenő vaskereskedő segéd az éjjel fél 2 órakor öngyilkossági szándékból a kishidről a Körözsbé ugrott. A vízbeugrást Balogh Ferenc rendőr észrevette s az öngyilkosjelöltet a vízből kihuzva, a rendőrségre kísérte.

* **Vigyázatlan pásztor.** Puska Demeter harangmezői földműves ökröket őrzött s mivel a tolvajoktól félt, magához vette egyesöví sőtötre töltött puskáját. Estefelé Puska Demeter a fegyvert kezébe vette s nézegett. Ezalatt a fegyver elcsúszt s a sörét Puska Demeter jobb térdébe turódott. Puska Demetert 20 napon tul gyógyuló sérülésével a biharmegyei közkórházba szállították.

* **Hegedű művészből — zálogház-tulajdonos.** A Nagy Sándor-utca elején pár nappal ezelőtt új zálogház nyílt, melynek tulajdonosa *Simon Béla*, az ismert nevű hegedűművész. Simon három évvel ezelőtt Nagyváradról Amerikába ment s ott a legnagyobb városokban hangversenyeket tartott. A kellemes megjelenésű fiatal művészt mindenütt szerették s csakhamar oly tekintélyes vagyont tett szert, hogy biztosítva volt gondtalan megéheztésére. — Simon egy hónappal ezelőtt jött haza Amerikából.

* **Találtak egy órát.** Igazolult tulajdonosa átveheti a rendőrségen I. em. 7. számú szobában.

* **Hangverseny a Pannoniában.** A Pannonia kávéház új bérlője Haraszthy Károly ismét tanujelét adja annak, hogy a közönség szeretkezését szíven viseli. Ma és a következő napokon ugyanis a kávéházban Földváry Márkus, a híres budapesti primás fog hangversenyezni

teljes zenekarával. A hangverseny bizonyára méltó fogadtatásra is talál.

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó *villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szalodák, iskolák jelző csengő, telefon berendezéseit, uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak* részére saját üzemi *dinamó* berendezéseket, villámhárítókat. — Raktáron tartok *villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram-féle lámpákat, mindenemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikkeket.* — Költségvetés díjmentes. *tern Adolf, villamos és légszesz vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — Telefon 556.*

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkék kaphatók.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében február hó 9., 10., 11. és 12-én a következő érdekes mozgólénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. *Vőlegény zavarban.* 2. *Hajógyártás.* 3. *Egy örült kalandja.* 4. *Belgrád.* 5. *Jövő detektívje.* 6. *Falusi levélhordó.* 7. *Védőangyal.* — *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. — Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség sives pártfogását kéri mely tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéház-tulajdonos.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Dollárkirálynő.
Csütörtök: Aida.
Péntek: Vajjunk el.
Szombat: Aida.
Vasárnap delután: Tilos a csók. Este: Liliom. (Egy cirketogó élete és halála. Molnár Ferenc szenzációs darabja.)

Dollárkirálynő. Ma este a Dollárkirálynő előadásának egyik főérdekessége lesz, hogy a darab új szereposztásban kerül a közönség elé. Az új szereposztásban pompás szerep jut Gózonnak, a közönség kedvencének.

TÁVIRATOK

A budapesti kölcsön.

Bécs, február 8. A budapesti kölcsönből csak négy százalékot helyezték el, kilencvenhat százalékot nem tudtak eladni.

A svéd király nagybeteg.

Stockholm, febr. 8. Vasárnap éjjel *Gusztáv* király megbetegedett kólikás tünetek között. Tegnap este az orvosok meghatározták a diagnózist és *vakbélgyuladást* állapítottak meg, amely a rögtön operációt teszi szükségessé. Az operáció éjjelkor ment végbe és sikerült.

Stockholm, febr. 8. *Gusztáv* király tegnap megbetegedett és orvosainak tanácsára kénytelen volt ágyba feküdni. Az orvosok kólikát állapítottak meg nála, de egyúttal kijelentették, hogy a betegség nem veszedelmes. A királyi család tagjai e kijelentés következtében elmentek az operációra, ahol *Szasszanov* orosz művész adott hangversenyt. Egyszerre az udvari páholyban nagy mozgás támadt s

a királyi család tagjai, kiket udvariszolgák hívtak el, a királyi kastélyba siettek. A színházban csakhamar az a hír terjedt el, hogy a király állapota megrosszabbodott s az orvosok vakbélgyuladást konstataáltak nála s kijelentették, hogy a műtétet azonnal végre kell hajtani. Az operációt éjjelkor végezték el s azóta nem jött hír a királyi kastélyból.

Borovszka Janinát szabadlábra helyezték.

Krakó, február 8. Borovszka Janinát ma délben szabadon bocsátották, miután az ügyészség visszavonta semmisségi panaszát. Borovszka a törvényszéki épület elhagyása után kocsiába ült és egy barátjához hajtatott.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése. A nagyváradai kath. kör választmánya ma, szerdán, február 9-én este 6 órakor saját helyiségében ülést tart, amelyen a közgyűlést készíti elő.

Z E N E.

Isaye—Gönczy hangverseny. Nagyvárad város közönsége számára ritka élvezetet fog nyújtani a f. hó 19-iki hangverseny, melyet a Kereskedelmi Csarnokban tartanak meg. *Isaye*, a világ egyik legjobb hegedűművésze, a kinek főlölesleges minden reklám. Technikai tudása elsőrendű s a legnehezebb zenefeladatokkal csodás könnyedséggel birkózik meg. *Gönczy* kitűnő zongorakísérete mellett ez a hangverseny kétségtelenül egyik legmagasabb színvonalú és leglátogatottabb koncertnek ígérkezik.

Igazságszolgáltatás.

Haverda Mariska vallomása.

Tegnap befejezte a szegedi esküdtbíróság *Jánossy Aladár* kihallgatását s ma, miután *Jánossy*ra vonatkozó iratokat olvasták fel, megkezdte a bíróság *Haverda Mariska* kihallgatását. Közvetlenül a kihallgatás előtt *dr. Szapár József* ügyész kijelentette, hogy fel fogja tenni a felbujtásra vonatkozó kérdést, ami körül az ügyész és *Haverda Mariska* védője, *dr. Bródy Erő,* között vita volt.

Tizenöt tanu.

Havassy Kálmán elnök negyed tízkor nyitja meg a tárgyalást. A mai napra tizenöt tanút idéztek be, ezek közül megjelentek: *Klein Pál,* *Popper Gyula,* *Révész Tivadár,* *Deák Lajosné* és *Oga,* *Biró Ármán,* *Dengl Alajos* és *Deneberg Henrik.* A többi tanu még nem jelent meg.

Szapár József ügyész nem kíván intézkedést még, mert feltételezhető, hogy az elmaradtak még a délelőtti folyamán megjelennek.

Az elnök: *Először Deák Lajosné* és *Oga* fognak kihallgatni. A többiekre a délelőtti folyamán nem kerül a sor. Akinek a tanuk közül pénze van szüksége, jelentkezzenek, mert több napig itt kell maradni. (Bevezetik *Jánossyt*.)

Jánossy dühös.

Az elnök: Alkalmat adok önnek arra, hogy még egyszer megismételje vallomását. Van még valami mondani valója?

Jánossy: Nincs.

Az elnök: Első alkalommal ugyanigy vallott mint itt?

Jánossy: Igen.

Az elnök: Ugy látom, hogy a mostani vallomása nem fedi a szabadkai vallomását. Ezért kénytelen vagyok az első főtárgyalási vallomását a szeme elé tartani. Akkor azt mondta, hogy beszélni akart Haverdánéval és ha ez nem sikerül, akkor lelövi.

Jánossy: Nem foglalkoztam megfontoltan a gyilkossággal. Leiki állapotom zavart volt. Igazán nem tudom biztosan, hogyan beszéltem.

Az elnök: Felolvastatja Jánossy szabadkai vallomását, melyben kijelentette:

»Ha célt nem érek egyenlővöm Haverdánét.« A vallomási jegyzőkönyv egy másik passzusa szerint Jánossy azt vallotta: »Megmondtam Mariskának, hogy egyenlővöm az anyját.« Mariska azt válaszolta: »Jó lödd agyon!«

Jánossy (ingerülten): Mindenáron előre megfontolt szándékot akar nekem tulajdonítani. Hát én nem bánom.

Az elnök: Ezt megmondhatja csendesebben is.

Folytatják azután a Jánossy előbbi vallomásának felolvasását, melynek befejeztével Jánossy megjegyzi:

»Nem igaz! Fel se olvasták nekem a jegyzőkönyvet Szabadkán.«

Jánossy után Haverda Mariskát hallgatták ki. Az elnök azon kérdésére, hogy bünsnek érzi-e magát, kijelenti, hogy nem érzi magát bünsnek. További vallomásában hosszasan adja elő élettörténetét.

A délután folyamán Haverda Mariska vallomását befejezték, majd Vojthát hallgatták ki és rátértek a tanu kihallgatásokra.

NYILTTÉR.

No tessék, itt van a baj!

Meghültetek a könnyű, csillogó szövetruhában, egy szót sem tudtok szólni és reppenre kőhögtek. Siessen Liska, hozzon azonnal a gyógyszer-tárból vagy a drogériából három doboz Fay-féle szódéni ásványvizet, — de valódi! Ez majd rendbe hoz benneteket. Ha aztán megint elmentek a bálba, vegyetek magatokhoz néhányat és vegyetek be hazajövet, nehogy újra meghüljete. (Egy doboz ára 125 korona.)

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Gunzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV—1. Grosse Neugasse 17.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Régi olvasónak Nagyvárad. A velencei Kath. Kör estélyén a műsorban szereplők közül kimaradt az egyik előadó Ambrus Margit, aki cimbalom játékaival szerzett nagy élvezetet a jelenlévőknek. Gyönyörűen adott elő néhány szép magyar dalt.

B L. Nagyvárad Az a templom betörés a mi értesülésünk szerint is Mezőpéterden történt és csak technikai okokból került helyette Mezőtelegd. Ilyen technikai tévedés a legnagyobb vigyázat mellett is előfordul.

A »Nagyvárad Hitelbank tak és segélyszövetkezet« V-ik évtársulatának kifizetései megkezdődtek.

KÖZGAZDASÁG.

A tagosításról.

Az 1908. évi XXXIX. törvénycikk életbe léptetése alkalmával kiadott rendeletek a birtokrendezési munkálatoknak, főleg a tagosításnak új rendjét állapítják meg és igen sok oly intézkedést léptetnek életbe, amelyek biztosítani fogják, hogy a földbirtokok, elsősorban pedig a kisbirtokok a tagosítás révén ne károsodjanak.

Legfontosabb intézkedése a törvénynek kétségtelenül az, hogy a tagosítást a bíróság csak akkor rendeli el, ha azt a földmivélsügyi miniszter által kinevezett gazdasági szakbizottság a községre hasznosnak és célszerűen kivihetőnek mondja és a tagosítást kívánó birtok a község tagosítandó területének egy negyedét teszi ki. Abban az esetben, ha a gazdasági szakbizottság a tagosítást kedvezőtlenül véleményezi, a bíróság ezt csak úgy rendeli el, ha az ez iránt folyamodók birtoka a tagosítandó területnek fele részét teszi ki.

Az új tagosítási eljárás különös figyelemmel van a mezőgazdasági érdekekre is, főleg az állattenyésztésre. Nevezetesen az új tagosítási eljárás szerint módjukban van a község birtokosainak új közlegelőket alakítani, viszont a meglévő legelőterületeket a tagosítási eljárásból kifolyólag semmi körülmények között nem szabad elvonni rendeltetésétől.

A törvény ezen újításai közül különösen jelentős az előbbi, mert hiszen régebben a tagosítást elrendelő bíróság pusztán csak azt nézte, vajjon a tagosítandó terület fele részének a birtokosai kérik-e az eljárás megindítását, most azonban előzetes vizsgálat tárgyává teszik, vajjon hasznos-e a tagosítás az illető község gazdasági viszonyaira is. Épp ily fontos újítása a törvénynek az is, hogy a tagosítást végző mérnökök ténykedését szigorú felügyelet alá helyezi. A mérnököktől külön közzétételre és munkájukat az e célra felállított kataszteri felmérési felügyelőséggel ellenőriztetni. Régebben a tagosításnál ez a ponton történt a legtöbb visszaélés. Ami igaz volt a tagosítás ellen, az mind ide vezethető vissza, nevezetesen a mérnök annak kedvezett, akinek akart, aki a kedvezést külön megfizette és a mérnök munkája a legtöbbször szentírás volt.

A birtokosok osztályozásánál és becsülésénél is új eljárást honosított meg a törvény. Nevezetesen az osztályozás és becsülés a tagosítást vezető bíró személyes vezetésével, egy bizottság végzi, amelynek elnökét a földmivélsügyi miniszter által kijelölt gazdasági szakértőkből a bíró nevezi ki, míg egy rendes és egy póttagot a bizottságba a különböző érdekcsoportok választanak.

A tagosítókra nézve azonban kétségtelenül legfontosabb újítás a tagosítási eljárásnál az, hogy az elrendelt tagosításnál a költségeket a kiacsár elégezi és azt a költségek viselésére kötelezettéktől 8, illetve 10 éven át közzadók módjára hajtja be. Sőt ezenkívül is jelentékeny kedvezményeket nyújt még az állam. Anak, aki a költségek kivetése után 3 hónapon belül fizet, elégedti a tartozásának 15%-át, 1 éven belül való fizetés esetén pedig a 10%-át. Ha pedig a tagosított a tagosító földmérővel a község belsőségének térképét megalkotatták, az állam viseli a költségeknek egész 20%-ig terjedő részét, 10%-ot i. i. minden egyes esetben az állam vállal magára.

Az előmondottakból világosan kiűnik, hogy a törvényhozás kellőképpen átértékelte a tagosítás jelentőségét. Valóban a mezőgazdaság fejlődésének egyik nélkülözhetlen következménye csaknem, hogy a különböző birtokosok ne feküdjenek szanaszét a község határában oly módon, hogy azok egy része valósággal megközelíthetetlen a birtokosra nézve. Bejárás-gazdálkodást elvégeztünk is lehetetlen nélkül, ha a föld tulajdonosának nincs módjában ellenőrizni, állandóan sem előtt tartania birtokainak jó nagy részét.

Az itt felsorolt intézkedések azonban annak a bizonyosságai is, hogy a törvényhozás tu-

datában volt, mennyire két élű fegyver lehet a tagosítás. A törvény intézkedéseivel a fősulyt tehát arra fektette, hogy a lehetőség határain belül épségben tartsa az egyéni tulajdonjogot s amennyiben ez lehetetlennek mutatkoznék, a tagosítási eljárás technikai keresztülviteléből senkit semmiféle károsodás ne érjen. A jövő mutatja meg, hogy az intézkedések mennyiben válnak be a gyakorlatban, előttünk csak az egy bizonyos, hogy a tagosítás az ország igen sok községében valóságos közszükséglet képez, de a legtöbb helyütt utját állta ennek az esetleges visszaélésektől való félelem.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, február 8.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.40
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	738.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. febr. 8.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földtörleszt. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földtörleszt. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	115.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	93.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	153.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleon)der	19.02
Német birodalmi márka	117.65

A kereskedelmi kamara értesítése

Hozzám intézett felterjesztésére értesítem a kamarát, hogy gondoskodásom tárgyát fogja képezni, miszerint az illetékes kereskedelmi és iparkamarák ne csak a kifejezetten kereskedelmi és ipari jellegű, hanem általában a forgalmat érintő valamennyi szabályrendelet kibocsátása előtt lehetőleg meghallgatassanak. Ami a földmivélsügyi és belügyminiszteriuokat illeti, ezek a kereskedelmi, ipart és forgalmat érintő rendeleteikre nézve előzetes véleményemet mindenkor ki szokták kérni, — így a kereskedelmi és iparkamarák meghallgatása e tekintetben sem ütközik nehézségekbe. Budapest, 1910. január hó 20 án. A miniszter megbízásából: dr. Stettina s. k. miniszteri tanácsos.

Dr. VÖSKÖR GYULA.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás!

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona árban, részükre fentartatik. *E vételárban már a bélyeg- és kiállítási díj befffogaltatik.*

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona árban lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alap-tőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1910. január 30.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca 4. szám.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én Sas palota Oláh hentesnél szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor tüzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 ft 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkanzer-vek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrásztorták kaphatók.

Megnyilt!

Megnyilt!

Savoy-

a főváros legszebb utvonalan, nyugodt és előkelő helyen.

nagyszálloda

Budapest, VIII., József-körút 16. sz.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája, 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában, Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Társalgótermek. Legnagyobb kényelem. Előkelő étterem és kávéház. Interurban, telefon. Mérsékelt árak, szobák 3 kor. től feljebb, fűtés, világítással együtt. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. — Villamos vasut-közlekedés az összes pályaudvarokkal.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le-szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt köbányai sör és sajátermésű boraimat

mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtainak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szives pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

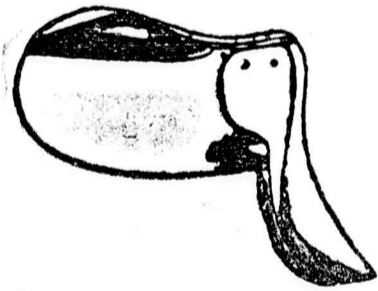
Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. Olcsó fény társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

LORINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

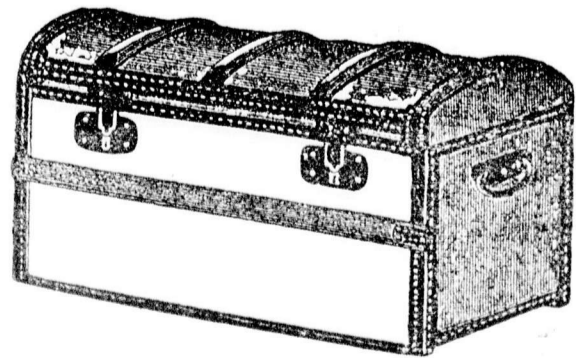
Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tarsolyok, uti kosarak, kupé és vasúti méretben. Gyermekek kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

U J Z Á L O G H Á Z .

Tisztelettel értesitem a közönséget, hogy a Nagy Sándor-utcai Weiszlovits-féle házban levő Spira Mór-féle

zálogházat átvettem

s azt személyes felügyeletem mellett tovább vezetem. Zálogtárgyakra, mindennemű ipari cikkekre, arany és ezüstre a legmérsékeltebb kamatláb mellett legmagasabb kölcsönt adok. Beváltok és megveszek mindennemű külföldi és régi pénzeket s azon leszek, hogy a közönség hiteligényeit a legszolidabb alapon elégítem ki.

A zálogházba bejárat a Nagy Sándor-utca és a Weiszlovits-ház udvarából.

Szives pártfogást kér kiváló tisztelettel : **Simon Béla** zálogház tulajdonos.

U J Z Á L O G H Á Z .

Kályha kiállítás

hosszanégő METEOR kályhákból, kályhatálcák, előtétek, faládák, széntartók, kályhaellenzők, paravánok legszebb kivitelben. Valódi porosz fűtőszén

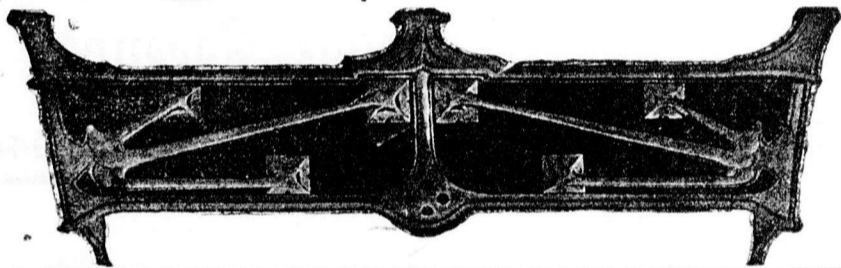
Telefon 390 sz.

Tarsoly és Risztó

különlegességű vaskereskedésében, Rákóczi-ut.

M. KIR. LŐPORÁRUDA

és mindennemű töltények raktára.

Műipari kiállítás.

Iparművészeti tervezések.

REISZ MIKSA

■ ■ ■ **butorgyára** ■ ■ ■

Békéscsaba

Nagyvárad.

Kossuth (Sas-u.) 7.

Polgári butorok.

Jutányos árak.